

Psykologi, profesjonsutvikling og politikk

Fraværspolitik

Bjørnar Olsen
Sjefredaktør

«Om ikke psykologene vil bestemme over fremtiden – gjør noen andre det for oss», skrev Jarle Refnin for 12 år siden. (Se også Fra arkivet i denne utgaven.) Ser vi på helseforetakene, virker nettopp «noen andre» å bestemme: År etter år ber Bent Høie sykehusene om å prioritere psykisk helse og rus. Mens helseforetakene gjør tvert om og lar somatikken vokse mest.

Heller ikke psykologer virker å bestemme: «Hverken jeg eller Psykologforeningen kan ta ansvar for at helseforetakene ignorerer sin eier», skriver foreningens president, Tor Levin Hofgaard. Han er ikke enig i påstanden til Håkon Skard – en utfordrer kandidat til presidentvervet – om at den sittende presidenten har sovet i timen når nedbyggingen av psykisk helsevern har fortsatt år etter år. (Les mer om og fra de to presidentkandidatene i denne utgaven og på nett.)

Landskapet kompliseres ytterligere ved at kommunene i mange tilfeller overtar de pasientene spesialisthelsetjenesten ikke kan yte hjelp til, og kommunens psykiske helsetjenester kan derfor også omtales som tredjelinjetjenesten

Når verken profesjoner eller politikere bestemmer i helseforetakene, er dette en følge av Stoltenberg-regjeringens helseforetaksreform i 2001. Reformens kongstanke var at sykehusenes eierskap skulle vekk fra politisk styrte organer, og at en «bedriftsledelse» ikke ville ha råd til å gi etter for krav fra mektige profesjoner og velgergrupper, skriver Aslak Bonde i Morgenbladet (15. februar). Slik slapp man interesseorganisasjonenes tidvis sterke innflytelse, enten det gjaldt pasientorganisasjonene eller profesjonsforeningene. Men det svekket også den politiske styringen. Og foretakene ble seg selv nok.

I dag virker det som om pasienten er invitert inn i varmen igjen, i hvert fall hvis vi skal tro regjeringens slagord «pasientens helsetjenester». Også Hofgaard betoner at pasienten må settes først i spesialisthelsetjenesten, selv om også kvalitet og kompetanse er viktig. Samtidig forteller psykologer i spesialisthelsetjenesten at deres tjenester forvitrer. Ja, mange steder foregår det en spesialistflukt fra de samme tjenestene, fra det offentlige til det private, hevder Håkon Skard. Slik svekkes tilbudet til de svakest stilte pasientene.

Landskapet kompliseres ytterligere ved at kommunene i mange tilfeller overtar de pasientene spesialisthelsetjenesten ikke kan yte hjelp til, og kommunens psykiske helsetjenester kan derfor også omtales som tredjelinjetjenesten. Denne delen av tjenestetilbudet snakkes det langt mindre om enn lavterskeltilbud, kommunepsykologer og forebyggende tiltak. Kanskje fordi dette koster langt mer av ressurser enn vi liker å tenke på. Og fordi kommunen sliter minst like mye som andre deler av tjenesteapparatet med å rekruttere rett kompetanse.